

ja uhkus tuliwad ta südamesse, et tema nüüd baroni tütreaga wõis ümber käia ja et see nii häa meelega teda sallis.

Seda wiisi jõudis aeg hõlpsaste mööda.

Wanemaid ei läinud Martin pea enam sugugi vaatama, sest et ta oma alatuist seisusest liig palju häbi tundis, tema, kes ju nüüd mees oli warsti universiteedi pääle minemas.

Peagi tuli siis ka aeg kätte, et Martin studentiks eksami pidi tegema. Et ta hästi koolis oli õppinud, siis läks ka see eksam talle wäga hästi lorda, ja meie endine karjane oli noor kaunis student, et lust oli näha.

Wanemad kuulsiwad ka, et poeg studentiks saanud, rõõmustasiwad ka, aga mitte täieste. Oh kuida oleksiwad nad rõõmsad olnud, kui poeg endiselt lahkest nende wastu oleks jäänud. Rad kirjutasiwad talle, et ta neid pidi ka nüüd vaatama tulema. Martin peitis wanemate kirja hoolega ära, et keegi ei näeks, Eesti keeli kirja tema juures olemast. Tema oleks ju sest pidanud häbenema. Salgi ei rääkinud ta enam Eesti keelt, sest et sest keelest millalgi eluasja ei pidanud saama, nagu ta tihti oli kuulnud ja ka ise arwanud. Ta oli ju üksi talupoegade keel, mis üks fõrd koguni maa päält peab ära kaduma. See pidi tema arwates pea sündima.

Need ja nende sarnased mõtted oliwad Martini südames, ja ta tegi neid ka tihti kõneld.

Wõib isegi arwata, et ta selle pärast mitte häa meelega wanemate juure ei läinud. Aga lapsel

tundmine ei olnud weel koguni tema seest kadunud, selle pärast läks ta ometi. Aga ta jäi waewalt lahkest päewaks nende juure ja hoidis ennast warjul, et keegi teda ses sauna-urtisilus ei näeks, teda, kes ju linna hiilgawates saalides pidudel ja wõerusel oli olnud.

Isa julges ka üks fõrd küsida, miks ta enam nii lahke oma wanemate wastu ei ole, kui enne, ja miks ta neid nüüd arwa vaatama tuleb. Martin sai selle üle koguni wihaseks ja ahwardas ei ialgi enam tulla. Ta ütles: „Kas te ei tea, et see mulle enam ei sünni sauna-urtisilusse tulla, kui ma juba nii kõrgesse olen saanud. Mis pean ma siin tege-
ma? Oma riided ära määrima! Ka ei ole siin inimesi, keslega ma wõiksin oma mõistuse järel juttu ajada ja kõneleda!“

Isa sai kurtaks, pööris end ära, ja ütles ärdalt: „Jah enne oli sul siin fõid wäga häa, ja mina ja su ema oli sulle tarf küll, aga nüüd ei wõi ja mitte lahket ehk mõistlikku sõna meiega rääkida!“

Peagi läks poeg jälle ühte teisi kohta ühe oma kooli sõbra juure seniks, kuni universiteet hakkab.

Martin oli nüüd studentiks eksami ära teinud ja pidi universiteedi pääle minema. Esimine küsimine oli, kuda ta säääl tahtis edasi saada. Teadmata oli, kas baroni proua weel suurekooli pääl talle abi lubab anda, wõi ei. Mõisa proua juure ei julgenud ta minna, sest et ta wäga selgeste teadis, et proua temale ilma baroni teadmata abi oli annud ja et baron tema koolitust sugugi ei olnud soowinud. Selle pärast ei teadnud baron ka siia maani sugugi,